

Επαναληπτικό διαγώνισμα στα Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Β' Λυκείου

ΟΝΟΜΑ: _____
ΗΜ/ΝΙΑ: Κυριακή, 12 Οκτωβρίου 2025 **ΤΜΗΜΑ:** _____

Βαθμός %
☺

Διδαγμένο Κείμενο • Αριστοτέλους, Μετά τα φυσικά, Α 2, 98b

Μονάδες 40

Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περὶ τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντός γενέσεως. Ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἴεται ἀγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασιῶν)· ὥστ' εἵπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἄνοιαν ἐφιλοσόφησαν, φανερὸν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἔνεκεν.

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις, τη λέξη *Σωστό*, αν είναι σωστή, ή τη λέξη *Λάθος*, αν είναι λανθασμένη, με βάση το περιεχόμενο του παραπάνω αποσπάσματος.

1. Οι άνθρωποι άρχισαν να φιλοσοφούν επειδή απορούσαν για πολύ σημαντικά πράγματα.
2. Αυτός που απορεί συνειδητοποιεί την άγνοιά του.
3. Η φιλοσοφία είναι χρήσιμη στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων.

Μονάδες 6

B1. Να αναλύσετε την άποψη του Αριστοτέλη «Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν», σχετικά με τις απαρχές του φιλοσοφικού στοχασμού. **Μονάδες 10**

B2. Να γράψετε δύο παράγωγα (απλά ή σύνθετα) στη νέα ελληνική για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: *ἤρξαντο*, *γενέσεως*, *χρήσεως*. **Μονάδες 6**

Γ. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις, τη λέξη *Σωστό*, αν είναι σωστή, ή τη λέξη *Λάθος*, αν είναι λανθασμένη.

1. Ο Αριστοτέλης υποστήριζε ότι δεν μπορεί κάποιος να γίνει γιατρός μόνο από το να διαβάξει βιβλία.
2. Ο Αριστοτέλης έφτασε στην Αθήνα για να σπουδάσει στην Ακαδημία σε ηλικία 21 ετών.
3. Ο Ξενοκράτης ίδρυσε τον *Περίπατο*, αριστοτελική σχολή που βρισκόταν σε ένα δημόσιο γυμναστήριο στον Λυκαβηττό, όπου δίδασκαν συνήθως ρήτορες και σοφιστές.
4. Τη δεύτερη φορά που έζησε ο Αριστοτέλης στην Αθήνα αφοσιώθηκε απερίσπαστος στη συγγραφική δραστηριότητα.
5. Η κατηγορία εις βάρος του Αριστοτέλη για ασέβεια βασίστηκε στο γεγονός ότι είχε γράψει έναν παιάνα, είδος ποιήματος που τιμούσε το θεό Ερμή.
6. Όταν ήρθε ο Αριστοτέλης στην Αθήνα δε βρήκε τον Πλάτωνα στην πολη καθώς ο μεγάλος δάσκαλος είχε πριν από λίγο αναχωρήσει για το τρίτο ταξί του στη Σικελία.
7. Ο Εύδοξος από την Κνίδο, μαθηματικός, αστρονόμος και γεωγράφος, είχε αναλάβει τη διεύθυνση της Ακαδημίας κατά τη διάρκεια της απουσίας του Πλάτωνα.
8. Ο Πλάτωνας αποκαλούσε τον Αριστοτέλη «νου» και «αναγνώστη».
9. Ο Αριστοτέλης πέθανε στη Χαλκίδα, πατρίδα της μητέρας του.

Μονάδες 18

Αδίδακτο Θέμα • Λυκούργου, Κατὰ Λεωκράτους υπόθεσις 5, 8, 10, 14, 16.

Μονάδες 60

Ο δήμος της Αθήνας είχε εκδώσει ψήφισμα το οποίο όριζε ως ενόχους προδοσίας όσους Αθηναίους θα εγκατέλειπαν την πόλη μετά την ήττα στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.). Ο Λυκούργος, εισηγείται εισαγγελίαν προδοσίας εναντίον του Λεωκράτη, που πρόλαβε να καταφύγει στη Ρόδο κάποιες ώρες πριν από την ψήφισή του. Αδιαφορώντας για την κακή εικόνα που έχουν οι Αθηναίοι για τους δημόσιους κατηγορούς, ο ρήτορας θα φέρει σε πέρας το έργο του, στηρίζοντας το κατηγορητήριο στη γενική αντίληψη για την ορθή συμπεριφορά και τα καθήκοντα ενός πολίτη και πραγματευόμενος το ζήτημα από την ηθική πλευρά του.

[5] Ἐγὼ δ', ὦ Ἀθηναῖοι, εἰδὼς¹ Λεωκράτην φυγόντα μὲν τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους, ἐγκαταλιπόντα δὲ τοὺς αὐτοῦ πολίτας, προδεδωκότα δὲ πᾶσαν τὴν ὑμετέραν δύναμιν, ἅπασι δὲ τοῖς γεγραμμένοις ἔνοχον ὄντα, ταύτην τὴν εἰσαγγελίαν² ἐποίησάμην, οὔτε δι' ἔχθραν οὐδεμίαν οὔτε διὰ φιλονικίαν οὐδ' ἡντινοῦν τοῦτον τὸν ἀγῶνα προελόμενος, ἀλλ' αἰσχροὺς εἶναι νομίσας τοῦτον περιορᾶν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλλοντα καὶ τῶν κοινῶν ἱερῶν μετέχοντα, τῆς τε πατρίδος ὄνειδος καὶ πάντων ὕμων γεγεννημένον.

[8] Οὕτω γάρ ἐστι δεινὸν τὸ γεγεννημένον ἀδίκημα καὶ τηλικούτον ἔχει τὸ μέγεθος, ὥστε μήτε κατηγορίαν μήτε τιμωρίαν ἐνδέχεσθαι εὐρεῖν ἀξίαν³ μήτ' ἐν τοῖς νόμοις ὠρίσθαι τιμωρίαν ἀξίαν τῶν ἀμαρτημάτων. Τί γὰρ χρή παθεῖν τὸν ἐκλιπόντα μὲν τὴν πατρίδα, μὴ βοηθήσαντα⁴ δὲ τοῖς πατρώοις ἱεροῖς, ἐγκαταλιπόντα δὲ τὰς τῶν προγόνων θήκας⁵, ἅπασαν δὲ τὴν χώραν ὑποχείριον τοῖς πολεμίοις παραδόντα; Τὸ μὲν γὰρ μέγιστον καὶ ἔσχατον τῶν τιμημάτων, θάνατος, ἀναγκαῖον μὲν ἐκ τῶν νόμων ἐπιτίμιον⁶, ἔλαττον δὲ τῶν Λεωκράτους ἀδικημάτων καθέστηκε.

[10] εὖ δ' ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι οὐ μόνον τοῦτον νῦν κολάσετε κατεψηφισμένοι, ἀλλὰ καὶ τοὺς νεωτέρους ἅπαντας ἐπ' ἀρετὴν προτρέψετε. Δύο γὰρ ἐστὶ τὰ παιδεύοντα τοὺς νέους, ἣ τε τῶν ἀδικούντων τιμωρία, καὶ ἡ τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς διδομένη δωρεὰ · πρὸς ἑκάτερον δὲ τούτων ἀποβλέποντες τὴν μὲν διὰ τὸν φόβον φεύγουσι, τῆς δὲ διὰ τὴν δόξαν ἐπιθυμοῦσι. Διὸ δεῖ, ὦ ἄνδρες, προσέχειν τούτῳ τῷ ἀγῶνι καὶ μηδὲν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τοῦ δικαίου.

[14] Δεῖ δ' ὦ ἄνδρες μηδὲ ταῦτα λαθεῖν ὑμᾶς, ὅτι οὐχ ὁμοίος ἐστὶν ὁ ἀγὼν περὶ τούτου καὶ τῶν ἄλλων ἰδιωτῶν. [...] Περὶ δὲ τούτου ὅ,τι ἂν βουλευέσθε, παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν ἔσται λόγος.

[16] Δέομαι δ' ὕμων ὦ Ἀθηναῖοι, ἀκούσαί μου τῆς κατηγορίας διὰ τέλους [...].

Λεξιλόγιο:

1. εἰδὼς < οἶδα = γνωρίζω.
2. εἰσαγγελία = μήνυση.
3. μήτε κατηγορίαν μήτε τιμωρίαν ἐνδέχεσθαι εὐρεῖν ἀξίαν = οὔτε εἶναι δυνατό να προτείνω / να βρω ἀντάξια κατηγορία ἢ ποινή,
4. βοηθήσαντα < βοηθῶ = (εδώ) υπερασπίζω.
5. τὰς θήκας = τοὺς τάφους.
6. ἀναγκαῖον μὲν ἐκ τῶν νόμων ἐπιτίμιον = ἀν καὶ ορίζεται ἀπὸ τοὺς νόμους ὡς ἡ μεγαλύτερη τιμωρία,

Δ1. Να μεταφράσετε ἀπὸ το παραπάνω κείμενο το ἀπόσπασμα «Οὕτω γάρ ἐστι ... ἅπαντας ἐπ' ἀρετὴν προτρέψετε.», ἀπὸ τις §§ 8-10. **Μονάδες 20**

Δ2.α. Για ποιους λόγους θα πρέπει οι δικαστές να δίνουν **βαρύτητα** στην παρούσα **δίκη** (προσέχειν τούτω τῷ ἀγῶνι) και τη **διασφάλιση της δικαιοσύνης** με την απόφαση τους (καὶ μηδὲν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τοῦ δικαίου); [§10]

Δ2.β. Να ξαναγράψετε στο τετράδιό την πρόταση που ακολουθεί, **επιλέγοντας τη σωστή** από τις προτεινόμενες απαντήσεις:

- Ο Λυκούργος, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην § 5,.....
- α. είδε σε μια περίπτωση το Λεωκράτη να εγκαταλείπει τους συμπολίτες του.
 - β. είχε κάποιες προσωπικές διαφορές με το Λεωκράτη.
 - γ. θεωρεί ντροπιαστικό να συμμετέχει ο Λεωκράτης στις θυσίες στην πόλη.
- Μονάδες 10**

Δ3.α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- **ἔστι:** το β' και γ' ενικό στην **Προστακτική** του **Ενεστώτα** και την **οριστική** του **Μέλλοντα**.
- **τῶν προγόνων:** τη **δοτική** του ενικού αριθμού.
- **τὰς θήκας:** την **ονομαστική** του **πληθυντικού** αριθμού.
- **πολίτας:** την **κλητική** και τους **δυο** αριθμούς.
- **τοῖς πολεμίοις:** την **κλητική** του ενικού αριθμού.
- **τὴν δόξαν:** τη **γενική** του ενικού αριθμού.

Δ3.β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω συνεκφορές του κειμένου:

- **ἀξίαν τιμωρίαν :** την **ονομαστική** και τη **γενική** του **πληθυντικού** αριθμού.
- **ὑποχείριον χώραν :** την **ονομαστική** και την **αιτιατική** του **πληθυντικού** αριθμού.

Μονάδες 18

Δ4.α. Να αναγνωρίσετε **συντακτικά** τους **όρους** που έχουν σημειωθεί στο κείμενο:

- **φυγόντα** (1^{ος} στίχος)
- **ἐνδέχεσθαι** (8^{ος} στίχος)

Δ4.β. Να **αναγνωρίσετε** το είδος του **ἄν** στην παρακάτω φράση, δικαιολογώντας την άποψή σας:

— «περὶ δὲ τούτου ὅτι **ἄν** βουλευέσθῃ, παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν ἔσται λόγος»

Δ4.γ. Να καταγράψετε τρεις (3) **συντακτικές χρήσεις / λειτουργίες** που επιτελεί η λέξη **ὥς** στον αρχαίο λόγο.

Δ4.δ. Να αναγνωρίσετε το είδος και τη **συντακτική** λειτουργία των **απαρεμφάτων** που έχουν υπογραμμισθεί στο παρακάτω απόσπασμα και να αναφερθείτε στο **υποκείμενό** τους.

— «Δεῖ δ' ὦ ἄνδρες μηδὲ ταῦτα λαθεῖν ὑμᾶς, ὅτι οὐχ ὁμοίός ἐστιν ὁ ἀγὼν περὶ τούτου καὶ τῶν ἄλλων ἰδιωτῶν. [...] Δέομαι δ' ὑμῶν ὦ Ἀθηναῖοι, ἀκουσαί μου τῆς κατηγορίας διὰ τέλους.»

Δ4.ε. Να αναγνωρίσετε το είδος της **μετοχής** που θα εντοπίσετε στο παρακάτω απόσπασμα:

— «Οὕτω γάρ ἐστι δεινὸν τὸ γεγεννημένον ἀδίκημα καὶ τηλικούτον ἔχει τὸ μέγεθος, ὥστε μήτε κατηγορίαν μήτε τιμωρίαν ἐνδέχεσθαι εὐρεῖν ἀξίαν μήτ' ἐν τοῖς νόμοις ὠρίσθαι τιμωρίαν ἀξίαν τῶν ἀμαρτημάτων.»

Μονάδες 12

Ευχόμαστε Επιτυχία ! ΉΡΡΩΣΘΕ